Voorstel Buurtbudget Nieuw-West 2025

Plan van aanpak
14-01-2025

1. Bestuurlijke context

De afgelopen jaren zijn tal van initiatieven ontstaan en nieuwe praktijken ontwikkeld om zeggenschap en betrokkenheid van alle Amsterdammers te vergroten. Een belangrijk onderdeel hiervan is het buurtbudget, waarmee ons stadsdeel sinds 2019 werkt. Met het buurtbudget kunnen bewoners, organisaties en ondernemers plannen indienen om hun buurt te verbeteren. Bewoners van het stadsdeel bepalen vervolgens welke van deze plannen worden uitgevoerd en beslissen op deze manier over een gedeelte van de gemeentebegroting.

Het college heeft deze werkwijze – waarbij bewoners zelf bepalen waar zij een deel van de gemeentebegroting aan uitgeven – geïntroduceerd om Amsterdammers meer zeggenschap te geven. Andere belangrijke redenen om buurtbudgetten in te voeren zijn: het vergroten van de betrokkenheid in de buurt, het bereiken van nieuwe groepen bewoners en het versterken van het vertrouwen in de lokale overheid. In het coalitieakkoord 2022-2026 is afgesproken het buurtbudget voort te zetten.

In 2021 heeft het college een kader voor buurtbudgetten vastgesteld. In dit kader is opgenomen dat minimaal 60% van het beschikbare buurtbudget op een manier ingezet moet worden waar alle inwoners van het stadsdeel aan mee moeten kunnen doen. Dit betekent dat iedereen in Nieuw-West de kans moet hebben om deel te nemen aan het buurtbudget.

2. Eerdere edities buurtbudget

In 2019 startte de pilot van het buurtbudget in Slotermeer, Noordoost. Bewoners kregen €500.000 ter beschikking om te experimenteren met participatief begroten. De jaren daaropvolgend werd het buurtbudget verder uitgebreid. In 2021 konden voor het eerst bewoners uit heel Nieuw-West deelnemen aan het buurtbudget.

Afgelopen jaar was er €850.000 beschikbaar voor plannen in Nieuw-West. De betrokkenheid was groot. Met de stemming hebben de bewoners van Nieuw-West 33 plannen gekozen die dit jaar worden uitgevoerd.

	Budget	Ingediende plannen	Aantal stemmers	Gekozen plannen
2019 Slotermeer, Noordoost	€500.000	144	1.273	13
2020 Geuzenveld, Slotermeer	€400.000	254	5.500	15
2021 Nieuw-West	€864.000	240	14.515	36
2022 Nieuw-West	€916.000	328	12.220	33
2023 Nieuw-West	€844.000	296	13.448	43
2024 Nieuw-West	€850.000	286	12.713	33
Totaal	€4.374.000	1.548	59.669	173

3. Buurtbudget Nieuw-West 2025

Sinds 2019 is jaarlijks een buurtbudget traject opgezet. Elke jaar wordt het proces geëvalueerd en verbeterd. De ervaringen en feedback van de afgelopen jaren heeft tot onderstaand voorstel geleid.

3.1 Buurtbudget Nieuw-West: elk gebied een eigen budget

In alle stadsdelen is een bedrag beschikbaar gesteld voor het buurtbudget in 2025. In Nieuw-West is dat €850.000,-.

Net zoals de vier voorgaande jaren, wordt het totale budget voor Nieuw-West verdeeld over de verschillende gebieden op basis van inwonersaantal*. Door het budget te verdelen over de gebieden, zorgen we dat de plannen evenredig landen in alle gebieden.

De verdeling ziet er als volgt uit:

Gebied	Inwoners	Totaal te verdelen
Geuzenveld-Slotermeer	45.899	€ 234.372
Osdorp	41.714	€ 213.002
DASNS	28.951	€ 147.831
Slotervaart	48.068	€ 245.448
Sloterdijk Nieuw-West	1.830	€ 9.344
Nieuw-West	166.462	€ 850.000

**Bron inwonersaantal: Basisinformatie/ O&S, peildatum 1 januari 2025*

3.2 Wederom meer prioriteit voor ‘sociale’ plannen

Vorig jaar werd de 30%-sociaal regeling, die in 2023 werd ingevoerd, verhoogd naar 50%. De stadsdeelcommissie heeft hier op 9 april 2024 unaniem mee ingestemd. Met deze regeling geven we meer prioriteit aan 'sociale' plannen. De afgelopen jaren hebben namelijk laten zien dat een groot deel van het buurtbudget wordt besteed aan plannen in de openbare ruimte, zoals speeltuinen of groenperkjes. Daarom is bestuurlijk de wens uitgesproken om sociale plannen meer prioriteit te geven binnen het buurtbudget. Ook dit jaar blijft deze sociale regeling van kracht. De uitwerking van deze regeling staat in bijlage 2: *Uitwerking en uitleg 50%-sociaal regeling.*

3.3 Aangescherpte criteria haalbaarheidstoets

De huidige haalbaarheidscriteria staan in bijlage 1: Spelregels*, voorwaarden en haalbaarheidscriteria.* De criteria bij de haalbaarheidstoets worden aangescherpt met de volgende punten:

(1) Het opknappen van speeltuinen valt onder regulier onderhoud van de openbare ruimte en kan daarom niet meer gefinancierd worden via het buurtbudget.
Opmerking 1: Dit betekent dat initiatieven voor het opknappen of verbeteren van speeltuinen kunnen worden afgewezen, aangezien het stadsdeel zelf verantwoordelijk is voor het onderhoud van de openbare ruimte. Wanneer een dergelijk initiatief wordt afgewezen, wordt het plan echter wel intern beoordeeld. Indien nodig wordt het voorstel doorgestuurd naar de Speeltuinbrigade, zodat het achterstallige of reguliere onderhoud in de planning kan worden opgenomen.

Opmerking 2: Dit geldt enkel voor het opknappen van speeltuinen. Indien de wens bestaat om een nieuwe speeltuin ergens aan te leggen, is dit mogelijk.
Kanttekening: Als het opknappen van speeltuinen niet langer via het buurtbudget kan worden gerealiseerd, wordt verwacht dat er minder initiatieven op dit gebied zullen worden ingediend.

(2) Voor plannen die betrekking hebben op een gebied waar binnen twee jaar een herinrichting gepland staat, beoordeelt het stadsdeel of het plan doorgang kan vinden.

(3) Het is niet toegestaan om een plan met dezelfde inhoud in te dienen voor verschillende gebieden.
Opmerking: Dit voorkomt dat een groot deel van het budget naar herhaalde plannen met een vergelijkbare strekking gaat.

(4) Voor promotie(materiaal) mag er maximaal €500 euro in rekening worden gebracht op de begroting van een plan.
Opmerking: hiermee garandeer je dat voor alle indieners dezelfde kosten voor promotie opgenomen worden in de begroting en voorkom je hele grote verschillen in campagnevoering.

(5) Als u indiener ben van het plan en de begroting, dient u gedurende de uitvoering van uw plan de verantwoordelijkheid te dragen voor de mensen die betrokken zijn bij uw plan.

3.4 Inrichting fases buurtbudget Nieuw-West 2025

Het buurtbudget bestaat uit verschillende fases. Hieronder wordt iedere fase toegelicht.

- Fase 1: Plannen indienen

Iedereen met een goed idee kan een plan indienen voor de buurt. Het indienen van plannen kan via de website, WhatsApp of telefonisch. Daarnaast worden er momenten georganiseerd in de gebieden waarbij bewoners geholpen kunnen worden bij het indienen van een plan, met andere bewoners in gesprek kunnen gaan over hun plan en mogelijk kunnen samenwerken aan een plan. Bewoners kunnen daarnaast ook een plan indienen met een papieren formulier, dat kan worden afgegeven bij de gebiedsmakelaars.

In samenspraak met de afdeling Democratisering en wijkpartners organiseren de gebiedsteams de volgende momenten om bewoners uit de gebieden te bereiken, te informeren, te inspireren en te helpen met het indienen van plannen:

- ❖ Spreekuren & bijeenkomsten

We zijn op verschillende momenten aanwezig in de wijk. Bewoners kunnen hier zonder afspraak komen voor informatie en hulp. Daarnaast vinden er ook bijeenkomsten plaats waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en samenwerken. Deze zullen van tevoren kenbaar worden gemaakt.

- ❖ Koffiekar-momenten op straat

Net als afgelopen jaar staan we op verschillende pleinen in Nieuw-West met een gezellige koffiekar waar bewoners onder het genot van een gratis koffie, thee of limonade hun plannen kunnen delen en, indien gewenst, kunnen indienen. Gezien de laagdrempeligheid en de directheid in het contact, heeft dit goed gewerkt om nieuwe bewoners te bereiken.

- Fase 2: Haalbaarheidstoets

Alle ingediende plannen worden door de gemeente getoetst op haalbaarheid. Dit doen we samen met medewerkers van het stadsdeel van verschillende afdelingen. Er wordt gekeken of de plannen praktisch, financieel en juridisch mogelijk zijn. Deze fase vindt plaats in nauw contact met de planindieners. Tijdens deze fase werken we samen met de bewoners om de plannen verder uit te werken. Ook verbinden we bewoners die een vergelijkbaar plan hebben ingediend, zodat zij eventueel kunnen samenwerken.

Ieder jaar zijn er ook plannen die, om verschillende redenen, niet haalbaar zijn. Indien mogelijk proberen we de bewoner alsnog verder te helpen. Dit kan door het wijzen op alternatieve manieren voor het aanvragen van budget of subsidies, of door bewoners te verbinden aan medewerkers van het stadsdeel die zich bezighouden met soortgelijke projecten of thema's. Afgelopen jaar hebben we ook een bijeenkomst georganiseerd voor planindieners wiens plannen niet haalbaar waren, maar we merkten dat daar weinig behoefte aan was. Daarentegen werden individuele adviezen of doorverwijzingen wel erg gewaardeerd. Om deze reden kiezen we ervoor ons in te blijven zetten op dit laatste.

Voor de planindieners wiens plan haalbaar is, organiseren we voorafgaand aan de stemfase een bijeenkomst om elkaar te ontmoeten en meer informatie te geven over het stemproces. In 2023 hebben we dit ook gedaan. De opkomst was groot en we merkten dat er veel behoefte is bij bewoners om elkaar te ontmoeten. Dit zetten we daarom voort.

- Fase 3: Stemming

Alle bewoners vanaf 12 jaar stemmen op hun 3 tot 5 favoriete plannen in hun eigen gebied. Naast de mogelijkheid om digitaal te stemmen via de stemcode, telefonisch en via WhatsApp, worden er momenten georganiseerd waarop bewoners kunnen stemmen en informatie kunnen krijgen over het stemproces:

- ❖ Koffiekar-momenten op straat

Afgelopen jaar stonden we op verschillende pleinen in Nieuw-West met een gezellige koffiekar waar bewoners gratis koffie, thee of limonade konden krijgen. Dit heeft goed gewerkt om nieuwe bewoners te bereiken, dus dit zetten we voort.

Na afloop van de stemming organiseren we een bekendmakingsfeest. In de voorgaande jaren hebben we dit georganiseerd in het Van Eesteren Museum, waar ruim 80 bewoners naartoe kwamen. Daarnaast bood het feest ook de mogelijkheid voor bewoners wiens plan uiteindelijk niet gekozen was, om met elkaar of met medewerkers van het stadsdeel na te praten.

3.5 Lokale samenwerkingen tussen bewoners

Bewoners hebben eerder aangegeven dat het buurtbudget kan aanvoelen als een competitie. Dit weerhoudt bewoners er in sommige gevallen van om samen te werken. Om dit te verhelpen, is het belangrijk om bewoners in verschillende fasen van het buurtbudget met elkaar te verbinden, zodat samenwerking tussen bewoners wordt gestimuleerd. Op basis van de geleerde lessen van de afgelopen jaren, doen we dit op verschillende manieren tijdens de verschillende fasen. De koffiekar is hiervoor een goed instrument, en ook bijeenkomsten waarbij we gezamenlijk eten, werken goed. Zo draagt het buurtbudget ook bij aan het versterken van netwerken tussen bewoners onderling.

4. Planning

Februari-April	Voorbereiden Plan van aanpak
Maart-April	Interne en externe afstemming Plan van aanpak
12 mei t/m 16 juni	Start planindien fase, streefdatum: 13 mei. (Kan een week verschoven worden) (Likes behalen t/m 23 juni)
30 juni t/m 11 september	Haalbaarheidstoets (week uitloop mogelijk)
20 oktober t/m 24 november	Stemfase (kan maximaal twee weken later beginnen indien nodig)
Eind november	Bekendmaking Buurtbudgetplannen 2025

Bijlage 1. Spelregels, voorwaarden en haalbaarheidscriteria

Voor wie is het plan?

- Uw plan is voor een van de gebieden in Nieuw-West. Plannen kunnen worden ingediend per gebied, uw plan kan dus niet voor heel Nieuw-West gelden.

Wie mogen een plan indienen?

- Iedereen kan een plan indienen en alle inwoners van 12 jaar en ouder kunnen stemmen op plannen. Bewoners jonger dan 18 jaar hebben toestemming nodig van hun ouders of verzorgers.
- 'Bewonersgroepen, (vrijwilligers-)organisaties en ondernemers met een sterke, aantoonbare binding met de buurt.
- Medewerkers van de gemeente Amsterdam, raadsleden, stadsdeelcommissieleden, leden van het dagelijks bestuur van de stadsdelen, leden van het college van B en W, hun partners en familieleden in de eerste graad mogen niet meedoen.
- Planindieners kunnen in iedere fase van het proces in- en uitstappen.

Spelregels

- Ingediende plannen mogen uitgevoerd worden door uzelf, een groep bewoners, een stichting, een vereniging of een bedrijf van binnen of buiten het gebied. De gemeente kan wel ondersteunen. Als de gemeente uw plan moet uitvoeren, moet dat goed afgestemd worden met de expert/afdeling die het plan gaat oppakken. Daar kunnen wij u bij helpen.
- De uitvoerende personen of organisaties beschikken over voldoende capaciteit, kwaliteit en bevoegdheden om een plan uit te voeren (of zijn bereid dit voor de uitvoering aan professionals over te dragen). Dit geldt in het bijzonder voor plannen waarvan de taken dusdanig specialistisch zijn en/of er gewerkt wordt met kwetsbare doelgroepen. Dit is ter bescherming van de uitvoerende personen/organisaties en de bewoners van Nieuw-West die gebruik maken van de activiteiten.
- De gemeente toetst of uw plan niet in strijd is met wetten en regels of met het beleid van de gemeente.
- Voor plannen die te maken hebben met iets plaatsen in de openbare ruimte, moet draagvlak worden gemeten rondom de locatie. Het is aan u als indiener om dit draagvlak te meten en indien er bezwaar is in gesprek te gaan met de bewoners.
- Plannen in de openbare ruimte worden door de gemeente getoetst aan de regels die vastgesteld zijn in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte en de regels van het Amsterdamse Straatbeeld (Puccinimethode).
- De gemeente toetst onder andere op veiligheid en op juridische, technische en financiële haalbaarheid.
- Bij plannen die beheerd moeten worden, moet een medebeheercontract aangegaan worden. Daar zullen wij u bij helpen.
- Als er een vergunning en/of toestemming (bijvoorbeeld de eigenaar van een pand of een stuk grond) nodig is, dan moet dit zijn afgestemd voordat u het plan gaat uitvoeren.

Overige voorwaarden voor een haalbaar plan

- U weet op welke locatie uw plan wordt uitgevoerd. En als u dit nu nog niet weet, is het wel mogelijk om dit snel te weten te komen.
- Uw plan kan binnen 1 jaar uitgevoerd worden.
- Uw plan heeft geen uitgesproken religieus, commerciële en/of politiek karakter.

- Uw plan heeft geen negatieve impact op de buurt.
- Uw plan kan worden uitgevoerd zonder dat dit andere plannen van de gemeente Amsterdam belemmert.
- Uw plan wordt niet al door de gemeente uitgevoerd via een andere regeling en dat gaat binnenkort ook niet gebeuren.
- Als de activiteiten van een plan reeds belegd zijn bij (professionele) instanties, beoordeelt het stadsdeel of het plan een toevoeging is op het bestaande aanbod.
- Voor plannen waar gewerkt wordt met kinderen jonger dan 18 jaar, wordt er verwacht dat degene die de uitvoering doet een VOG (verklaring omtrent gedrag) aanvraagt en/of kan voorleggen.
- Het is niet toegestaan een toegangsprijs te vragen voor uw project of activiteit.
- Uw plan bevat geen winstoogmerk. Buurtbudgetten zijn geen verdienmodel. Alle processen dienen op non-profit basis te worden ingericht.
- We motiveren bewoners zoveel mogelijk samen te werken en gezamenlijk plannen in te dienen.
- Uw plan moet de leefbaarheid in de buurt verbeteren en moet de buurtbewoners ten goede komen, zonder onderscheid te maken op basis van hun geslacht of seksuele voorkeur, geloof, herkomst of culturele achtergrond.
- De activiteiten in uw plan zijn in principe open voor alle bewoners van het gebied, tenzij het juist gewenst is om activiteiten op een specifieke groep te richten, bijvoorbeeld kinderen, vrouwen of ouderen.
- Het uitvoeren van uw plan is niet afhankelijk van ander geld waarvan u pas na het stemmen weet of uw dat gaat krijgen (bijvoorbeeld een subsidie waarvan u pas aan het eind van het jaar zeker weet dat u die krijgt).
- Het stadsdeel is gebonden aan aanbestedingsregels. Die gelden bij bedragen hoger dan € 50.000, - of als er sprake is van raamcontracten. Dit kan betekenen dat er meerdere offertes aangevraagd moeten worden voor de uitvoering van het plan. En dat u als indiener van het plan niet per definitie de partij bent die het plan gaat uitvoeren.
- Indien er binnen de afgelopen 2 jaar regulier onderhoud of een herinrichting heeft plaatsgevonden voor uw plan of de locatie van uw plan, dan beoordeelt het stadsdeel of uw plan door kan gaan.
- Het is niet meer mogelijk om plannen die gaan over regulier onderhoud in de openbare ruimte te financieren met het buurtbudget.
- Team Democratisering zal de haalbaarheid van alle plannen intern bespreken met de betrokken afdelingen en draagvlak geven aan de adviezen en expertise van de betrokken afdelingen. Dit zijn afdelingen zoals beheer, sociale basis en veiligheid.

Kosten en financiën van een plan

- Uw plan kost niet meer dan het te besteden budget van het gebied.
- Als u het plan zelf uitvoert of samen met bewoners, vrijwilligers of professionals en het nodig is iemand te betalen voor de uitvoering van het plan, betreft deze vergoeding in eerste instantie een vrijwilligersvergoeding en anders na afstemming met de gemeente een vergoeding tegen maatschappelijk tarief (maximaal 50 euro per uur).
- De kosten in de begroting zijn realistisch in relatie tot het beoogde resultaat. Team democratisering kan aan de hand van eerdere projecten informatie leveren om tot een realistische begroting te komen.
- Het opstarten van een bedrijf en/of stichting zal niet gefinancierd worden via het buurtbudget.

Na het indienen van een plan

- De plannen met de meeste stemmen die passen binnen het maximaal te besteden budget voor het desbetreffende gebied, worden binnen één jaar uitgevoerd.
- Als uw plan gekozen wordt, vragen wij u regelmatig om een update, zodat de buurt mee kan kijken wat de status is van het plan (dus per kwartaal bijvoorbeeld foto's in hoge resolutie en een paar regels begeleidende tekst.)
- Na het afronden van het project levert u een eindrapportage aan bij de gemeente met een stukje tekst en foto's voor de website. In deze eindrapportage kunt u bijvoorbeeld een samenvatting maken van de resultaten, uw ervaringen en de verantwoording van de verleende subsidie.
- U kunt ook zelf updates plaatsen in uw netwerk over uw project. We vinden het leuk om te zien wat voor moois er uit het buurtbudget voortkomt. We vragen u ook om te noemen dat het plan onderdeel is van Buurtbudget Nieuw-West.

Bijlage 2: Uitwerking en uitleg 50% sociaal regeling

1. Definitie 'sociaal'

Het is lastig een eenduidige definitie te geven van sociale plannen. Een sociaal plan komt bijvoorbeeld ten goede aan de sociale cohesie in een wijk, zet een doelgroep in Nieuw-West in haar kracht zoals jongeren of senioren, bestrijdt armoede, kansenongelijkheid of eenzaamheid. In feite hebben alle buurtbudgetplannen een sociale grondslag, ook de grotere, openbare ruimte projecten. Zo is in 2022 een speelpark voor alle leeftijden gekozen, welke als doel heeft om kinderen van verschillende leeftijden met elkaar samen te brengen en ouders onderling in de wijk. Een ander voorbeeld is het street-art viaduct in Slotervaart, waar 130 bewoners aan mee hebben geschilderd. En ook zien we dat groenprojecten een positieve bijdrage leveren aan de sociale verbindingen tussen bewoners in de wijk.

Een scheiding tussen sociale en niet-sociale plannen is aldus niet goed te maken, en daarmee doen we ook geen recht aan de sociale meerwaarde van al deze plannen. Daarom wordt gekozen om een scheiding te maken tussen sociale plannen die *niet* (of niet blijvend) plaatsvinden in de openbare ruimte aan de ene kant, en plannen die *wel* plaatsvinden in de openbare ruimte aan de andere kant. De plannen die *wel* plaatsvinden in de openbare ruimte worden gekenmerkt doordat ze tastbaar zijn in de openbare ruimte (zoals een bankje, kunstwerk of speeltuin) en een blijvend karakter hebben (dus geen foto-expositie die na een maand weggaat, en ook geen evenement). Zie hieronder een grove verdeling van deze categorisering.

Sociale plannen die niet (of niet blijvend) plaatsvinden in de openbare ruimte	Plannen die plaatsvinden in de openbare ruimte
▪ Activiteiten voor bewoners Bijvoorbeeld: lunches voor ouderen, sportactiviteiten voor kinderen, workshops over gezonde voeding • Initiatieven die diensten/hulp aanbieden aan bewoners Bijvoorbeeld: weggeefwinkel, kledingbank, rechtswinkel voor gratis rechtshulp, buurtbakkerij, buurtklusteam ▪ Culturele programmering Bijvoorbeeld: evenementen, eenmalige markten, tijdelijke exposities ▪ Tijdelijke (bewustwordings)campagnes Bijvoorbeeld: campagnes of activiteiten omtrent afval, duurzaamheid of LHBTQI+	▪ Groenprojecten Bijvoorbeeld: moestuinbakken, perkjes of een bloementuin ▪ Speeltuinen (opknappen) ▪ Sportattributen in de openbare ruimte Bijvoorbeeld: skatebaan, pingpongtafel, sportcontrainer ▪ (Blijvende) kunst in de openbare ruimte Bijvoorbeeld: street-art ▪ Plaatsing overige objecten in de openbare ruimte Bijvoorbeeld: fontein, bankjes, straatverlichting, Geef Straten een Gezicht-bordjes, levensgroot schaakbord, AED, etc.

Wanneer in de rest van dit document wordt gesproken over 'sociale' plannen, wordt bovenstaande definitie gebruikt.

1.1 Aanleiding

De volgende aanleidingen zijn er om meer prioriteit te geven aan sociale plannen:

(1) Een relatief groot aantal van de gekozen buurtbudgetplannen de afgelopen jaren zijn ter verbetering van de openbare ruimte, denk aan (het opknappen van) speeltuinen, vergroening of sportplekken. In 2023 was dit 60% van het aantal gekozen plannen, tegenover 40% sociale plannen. In 2022 was de verdeling van de gekozen plannen 70% fysiek, tegenover 30% sociaal.

(2) Een relatief groot aandeel van het budget werd de afgelopen jaren besteed aan plannen in de openbare ruimte. In 2022 ging 76% van het totale budget naar plannen in de openbare ruimte (tegenover 24% naar sociale plannen). In 2023 ging 47% naar fysieke plannen en de overige 53% naar sociale plannen. Dit is een grote verandering.
(3) Grote, fysieke projecten hebben hoge kosten. Wanneer veel op dit type projecten wordt gestemd, neemt dit een groot deel van het totale beschikbare budget in beslag en blijft er weinig budget over voor sociale plannen.

Er zijn een aantal opmerkingen en kanttekeningen die bij bovenstaande cijfers geplaatst moeten worden:

- Bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op heel Nieuw-West. Op gebiedsniveau bestaan er grote verschillen. Zo is in Osdorp een relatief groot deel van het budget in 2022 besteed aan sociale plannen (61%) ten opzichte van andere gebieden waar veel minder dan 24% van het budget besteed werd aan sociale plannen.
- Bij bovenstaande berekening zijn sociale plannen gedefinieerd volgens de eerder gegeven definitie. Wanneer we deze definitie zouden verruimen, omdat veel projecten in de openbare ruimte *ook* sociaal zijn, verandert dit het verhaal.
- Plannen in de openbare ruimte zijn niet per definitie altijd hoger qua kosten dan andere projecten. De afgelopen jaren laten zien dat er ook veel kleine plannen (tot 20.000 euro) zijn ingediend en zijn gekozen door bewoners.

1.2 Feedback bewoners op de 50% sociaal regeling in 2024: overwegend neutraal/enkelingen negatief

De regeling is overwegend neutraal door de meeste bewoners ontvangen. Er zijn tijdens de planindienfase weinig tot geen vragen gesteld door bewoners. Daaruit kan opgemaakt worden dat de communicatie helder was. Sommige initiatiefnemers die sociale plannen indienden, hebben zich positief geuit over de regeling. Daarnaast hebben sommige bewoners zich positief geuit over dat dit hopelijk ervoor zorgt dat kleinere, sociale initiatieven meer gekozen gaan worden bij de stemming.
Ondanks overwegend neutrale of positieve geluiden, waren er ook enkele negatieve opmerkingen. Dit kwam aan de orde na de bekendmaking. Planindieners met een fysiek plan en een groot aantal stemmers waren negatief over de regeling. Zij gaven aan dat hun plan niet geselecteerd werd, enkel vanwege de regeling, terwijl zij wel voldoende stemmen hadden verzameld. Dit betrof vaak plannen die in de top 3 van meest gestemde plannen stonden, maar uiteindelijk niet gekozen konden worden vanwege het beschikbare budget. Bewoners gaven aan dat de stemming op deze manier niet meer als democratisch wordt ervaren, omdat de gemeente door de regeling gedeeltelijk bepaalt welke plannen worden gekozen.

1.3 Effect van de regeling op de uitslag van de stemming in 2024

Normaliter wordt ieder jaar gekeken op welke plannen het meeste is gestemd per gebied, en passen binnen het totale budget van dat gebied. Deze plannen worden dan gekozen. Met invoering van de sociale regeling is dit aangepast. Als eerste werd per gebied gekeken op welke sociale plannen het meeste is gestemd en passen binnen de 50% gereserveerde middelen. Daarna werd gekeken per gebied op welke plannen het meeste is gestemd (exclusief de gekozen plannen uit stap 1, en inclusief de sociale plannen die in stap 1 niet gekozen zijn) en passen binnen het overige gebiedsbudget.
Heeft bovenstaande voorrangsregel voor sociale plannen de uitkomst van de stemming veranderd? Nee. We zagen geen verschil in welke plannen zouden zijn gekozen als we de regeling niet hadden ingevoerd. Wat we wel zien is, dat met de 50% sociaal regeling de verhouding 60% sociaal en 40% fysiek is.

Regeling	Totaal aantal plannen	Fysiek	Sociaal

50%	33	13	20
30%	39	20	19
Geen regeling	33	17	16

Geconcludeerd kan worden dat in alle gebieden, en in Nieuw-West in totaal, het aantal gekozen sociale plannen en het aandeel budget voor sociale plannen ruim gestegen is ten opzichte van 2022. De meest logische verklaring voor deze uitslag is dat het aantal sociale plannen waarop gestemd kon worden in alle gebieden een stuk hoger lag dan het jaar daarvoor. Het zou kunnen zijn dat de sociaal regeling een impuls is geweest om meer sociale plannen in te dienen en het indirect van invloed is geweest.

1.4 Vijftig procent reserveren: hoe verandert dit de uitkomst van de stemming?

Om een beeld te krijgen van het effect, is gekeken naar in hoeverre de regeling de uitkomst van de stemming in 2023 al dan niet had veranderd. Voor heel Nieuw-West had dit betekend dat er in totaal 47 plannen gekozen zouden, in plaats van 43. Daarvan zouden er 33 sociale plannen (70%) gekozen zijn, in plaats van 29 (67%). We zien dus dat het aantal gekozen plannen dan had toegenomen. Echter, het is goed om te benadrukken dat de plannen die dan extra gekozen zouden zijn, ten koste zouden gaan van andere plannen die met de invoering van de 50% sociaal regeling niet gekozen zouden worden. Het gaat om een aantal grotere, fysieke projecten waar veel op is gestemd die dan ten koste zouden gaan van een aantal kleinere, sociale projecten waar minder vaak op is gestemd. We zien dit in de gebieden DASNS en Slotervaart. De impact per gebied was als volgt geweest:

- In Osdorp had invoering van de regeling geen verschil gemaakt, daar ging met de stemming meer dan 50% van het budget naar sociale plannen.
- In Slotervaart was de uitkomst wel veranderd. In de stemming waren er 5 sociale projecten gekozen. Met de regeling waren 2 andere sociale projecten ook gekozen, en in plaats daarvan het grootste fysieke project dat qua aantal stemmen op plek 3 staat niet.
- In Geuzenveld, Slotermeer was de uitkomst nagenoeg niet veranderd. Met de 50% regeling zouden er precies dezelfde sociale en fysieke plannen gekozen worden en er zou 1 extra sociaal plan gekozen zijn.
- In DASNS was de uitkomst veranderd. In plaats van 6, zouden er 7 sociale projecten gekozen worden. Echter, in DASNS zou ook een groot fysiek project wat op 4 stond qua aantal stemmen niet gekozen worden.
- In Sloterdijk zou 50% reserveren niet werken. Het totale budget voor Sloterdijk (circa 6.000 euro) is te klein om dat te kunnen verdelen onder meerdere plannen. Ook zijn er in Sloterdijk alleen fysieke plannen door gegaan naar de stemfase.

1.5 Hoe verandert de 50% praktisch het stemproces?

Het stemproces zal voor bewoners hetzelfde eruitzien. Bewoners kiezen hun 3 tot 5 favoriete plannen in hun gebied. Hier zal geen onderscheid gemaakt worden tussen sociale en fysieke plannen.

Het tellen van de stemmen per gebied gaat als volgt:

(1) Team Buurtbudget categoriseert voorafgaand aan de stemming welke plannen gedefinieerd worden als ‘sociale plannen’.
(2) Na de stemming wordt gekeken op welke sociale plannen het meeste is gestemd en deze worden gekozen totdat het budgetlimiet van 50% van het totale gebiedsbudget is bereikt of overschreden wordt. Deze plannen worden gekozen.
(3) Vervolgens wordt gekeken welke overige plannen het meeste stemmen hebben behaald en binnen het overige gebiedsbudget passen. Deze plannen worden ook gekozen.

NB: Na stap 2 worden de overige sociale plannen teruggebracht naar de lijst met alle plannen. Dit betekent dat – afhankelijk van hoe er is gestemd – het mogelijk is dat er in gebieden *meer* dan 50% besteed wordt aan sociale plannen.

1.6 Kanttekeningen en risico's van de nieuwe regeling

De invoering van de regeling heeft verschillende kanttekeningen en risico's:

(1) De 50% regeling kan ertoe leiden dat sociale projecten waarop weinig is gestemd alsnog gekozen worden, en dat dit ten koste gaat van openbare ruimte projecten waar veel op is gestemd. Dit kan voor bewoners als oneerlijk voelen. Ten opzichte van 30% sociaal, zal 50% sociaal ertoe kunnen leiden dat het moeilijk danwel onmogelijk is om grotere, fysieke projecten van 50.000 euro of meer te realiseren uit het buurtbudget. Vooral bij gebieden zoals DASNS en Slotervaart waar veel grote fysieke projecten worden ingediend is dit het geval. Dit is ook gebleken in de stemming, zie 3.2.3.
Hoe kan dit risico ondervangen worden:
- Noodzakelijk is vooraf duidelijke communicatie over hoe de 50% regeling de telling van het stemmen verandert.

(2) Afgelopen jaar zijn er veel sociale plannen ingediend, maar dat geeft niet per se garantie dat dit in 2024 weer het geval gaat zijn. Er is altijd een risico dat in sommige gebieden er te weinig sociale plannen worden ingediend, of plannen met te lage bedragen. Hierdoor gaan deze plannen automatisch door, hebben bewoners niet iets om uit te kiezen, of blijft er gereserveerd budget over.
Hoe kan dit risico ondervangen worden:
- Campagne voeren voor sociale plannen: er wordt tijdens de plan-indienfase actief gecommuniceerd naar bewoners dat sociale plannen dit jaar meer kans hebben.
- Indien het zich in een gebied voordoet dat de 50% niet opgemaakt kan worden aan sociale initiatieven, laten we de 50% regeling voor dat gebied los.

(3) Sloterdijk heeft een te klein budget om het bedrag op te splitsen.
Hoe kan dit risico ondervangen worden:
- Daar wordt afgeweken van de 50% regeling

(4) Het onderscheid tussen sociale en fysieke plannen is betwistbaar en wordt door sommige bewoners als niet kloppend ervaren. Daarnaast worden sommige plannen samengebundeld tot 1 plan, waardoor ze zowel fysiek als sociaal zijn.
Hoe kan dit risico ondervangen worden:
- De definitie van 'sociale plannen' zoals in dit voorstel is uitgewerkt, wordt gebruikt. Hier communiceren we goed over naar bewoners. Omwille van het werkbaar maken van de regeling, accepteren we dat de definitie geen rechtdoet aan de inhoud van de daadwerkelijke plannen (want een moestuin kan wel degelijk een sociaal project zijn).
- Bij samengebundelde plannen wordt gekeken of het overgrote deel van het budget al dan niet voor de openbare ruimte bestemd is, en op basis daarvan wordt het plan gecategoriseerd.

De belangrijkste kanttekening is dat buurtbudget in beginsel bedoeld is om bewoners zeggenschap te geven en we met invoering van de regeling een deel van deze zeggenschap wegenemen door voorafgaand te bepalen dat minimaal 50% voor sociale initiatieven is. Dit is mogelijk in strijd met het uitgangspunt van het buurtbudget, namelijk: bewoners weten wat goed is voor hun buurt en bepalen dit zelf (middels het indienen van plannen en stemmen op plannen).